

3. Befolkningsstatistikens grundbegreber og kilder

Den befolkning, hvis størrelse, sammensætning og bevægelser søges belyst i dette hæfte, består (bortset fra de tabeller, der vedrører asylansøgninger) af samtlige personer med *bopæl* i Danmark. Derfor sker afgrænsningen af de forskellige grundbegreber - den samlede befolkning, fødsler og dødsfald mv. - på grundlag af personernes bopæl, jævnfør de følgende afsnit.

Det bopælsbegreb, der benyttes i befolkningsstatistikken, er det samme, som folkeregistre anvender. Begrebet er omtalt i lov om folkeregistrering (lov nr. 239 af 10. juni 1968), hvor dets indhold dog ikke er fastlagt. Indenrigsministeriet har i 1993 udgivet et hæfte: »Vejledning om folkeregistrering«. Heri anføres følgende definition: »Bopælen defineres som det sted (bolig), hvor man regelmæssigt sover, når man ikke er midlertidigt fraværende på grund af ferie, forretningsrejse, sygdom eller lignende, og hvor man har sine ejendele«.

Vejledningen opregner tillige retningslinier vedrørende afgørelsen af en lang række tvivlstilfælde, fx personer med flere boliger, værnepligtige, fængslede, sømænd, tilflyttede fra udlandet og personer, som tager længerevarende ophold andetsteds på grund af arbejdsforhold.

I nogle af opgørelserne i nærværende hæfte anvendes en geografisk inddeling i kommuner eller amter. Disse inddelinger er i alle tilfælde foretaget efter personernes bopæl på opgørelsestidspunktet eller, for bevægelsesstatistikken, på hændelsestidspunktet.

3.1 Fødsler

Et svangerskab kan afsluttes med en abort eller en *fødsel*.

Et svangerskab, der afsluttes inden den 29. uge, uden at fosteret viser tydelige tegn på liv (ånder, skriger eller græder) betegnes som en abort. Alle andre svangerskabsafslutninger betegnes som fødsler.

Ved en fødsel kan komme ét eller flere børn (*fødte*) til verden.

For de fødtes vedkommende sondres mellem levendefødte og dødfødte. Statistikens kildemateriale vil nedenfor blive beskrevet for hver af disse to kategorier. Hovedparten af fødselsstatistikken beskæftiger sig udelukkende med begrebet levendefødte, som er det, der har betydning for befolkningens størrelse.

En levendefødt defineres som et barn, der kommer til verden med tydelige tegn på liv, dvs. ånder, skriger eller græder.

Fødselsstatistikken tilstræber at belyse fertiliteten, dvs. fødslerne, for kvinder bosat i Danmark.

Nogle få af disse kvinders fødsler sker under midlertidigt ophold uden for landets grænser. Det er ikke muligt at indsamle oplysninger om disse fødsler, med mindre de indtræffer i Grønland.

Statistikken over *levendefødte* omfatter derfor kun levendefødte børn født i Danmark eller Grønland af mødre, der har bopæl i Danmark.

Statistikken over levendefødte bygger på Danmarks Statistiks medicinske fødsels- og dødsfaldsstatistikregister, som er baseret på oplysninger fra det centrale personregister (CPR) suppleret med oplysninger fra fødselsanmeldelserne (til og med 1996) eller Landspatientregisteret (fra og med 1997).

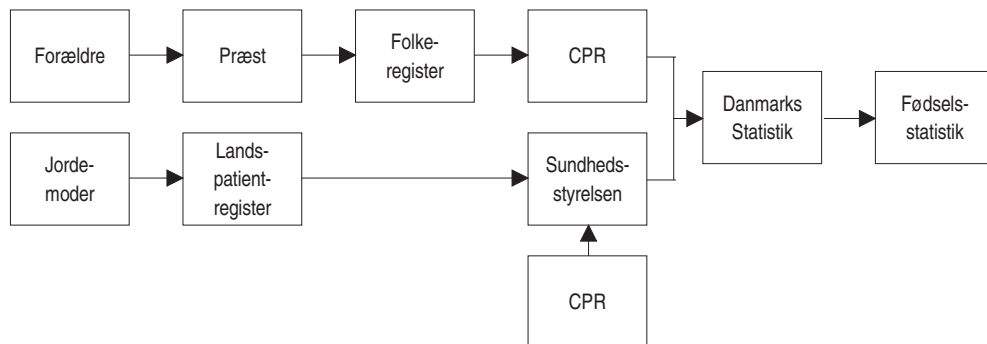
For hvert levendefødt barn udfærdiger jordemoderen en anmeldelse. De civile oplysninger afleveres til præsten i moderens bopæls sogn (i Sønderjylland dog til personregisterføreren i moderens bopælskommune). Samtidig har forældrene til barnet pligt til at anmelde fødslen samme sted.

Præsten (personregisterføreren) anmelder fødslen til folkeregistret i moderens bopælskommune ved anvendelse af en særlig CPR-fødselsblanket. I folkeregistret kompletteres blanketten, hvorefter der sker en indberetning til CPR.

Inden det levendefødte barn kan indføres i CPR, tildeles det et personnummer.

Efterfølgende går en returnering indeholdende personnummer til præst og forældre.

De medicinske oplysninger i forbindelse med fødslen registreres i Landspatientregisteret, hvorfra Sundhedsstyrelsen udtrækker og bearbejder oplysningerne. I bearbejdningen kombineres CPR's og Landspatientregisterets oplysninger om hvert enkelt levendefødt barn. Danmarks Statistik modtager de bearbejdede oplysninger fra Sundhedsstyrelsen og udarbejder på dette grundlag den årlige fødselsstatistik. Oplysninger om hjemmefødsler registreres ikke i Landspatientregisteret, men jordemoderen udfylder en fødselsanmeldelse med de medicinske oplysninger, og disse anmeldelser indsendes til Sundhedsstyrelsen, som bearbejder dem.

Indberetningssystemet er skematisk gengivet i ovenstående diagram.

En dødfødt barn defineres som et barn, der kommer til verden uden tydelige tegn på liv (dvs. uden at ånde, skribe eller græde) efter afslutningen af svangerskabets 28. uge.

Statistikken over *dødfødte* dækker dødfødsler i Danmark af mødre med bopæl i Danmark.

Dødfødte skal ikke optages i folkeregistret eller CPR, og grundlaget for statistikken er derfor alene Landspatientregisterets oplysninger om dødfødte kombineret med dødsattester for dødfødte, udfærdiget af læger.

Oplysningerne går til Sundhedsstyrelsen, som bearbejder oplysningerne og sender dem til Danmarks Statistik.

3.2 Legale aborter

Abortstatistikken omfatter fremkaldte, legale aborter (*abortus provocatus legalis*), foretaget på kvinder med bopæl i Danmark.

Et legalt abortindgreb vil sige et indgreb, der foretages i henhold til lov om svangerskabsafbrydelse. I 1973 indførtes ved lov en bestemmelse om, at enhver kvinde med bopæl her i landet har ret til at få svangerskabet afbrudt inden udløbet af 12. svangerskabsuge.

Grundlaget for statistikken er oplysninger i Landspatientregisteret. Den statistiske bearbejdelse foretages af Sundhedsstyrelsen.

3.3 Dødsfald

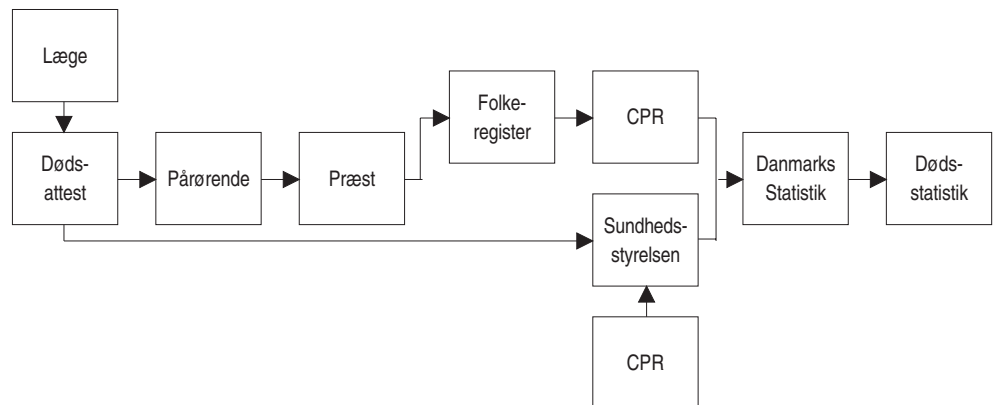
Statistikken over døde omfatter alle dødsfald blandt personer med bopæl i Danmark, uanset om dødsfaldet indtræffer i Danmark eller i udlandet.

Statistikens grundlag er Danmarks Statistiks medicinske fødsels- og dødsfaldsstatistikregister, som modtager oplysninger fra CPR om dødsfald, suppleret med oplysninger om dødsårsag fra de originale dødsattester.

Ved alle dødsfald, der indtræffer i Danmark, udstedes en dødsattest (af en læge). Den afdødes pårørende anmelder dødsfaldet og afleverer den del af dødsattesten, som indeholder de civile oplysninger, til præsten i det sogn, hvor afdøde havde bopæl. Havde afdøde bopæl uden for de sønderjyske landsdele, indføres dødsfaldet i kirkebogen. Havde afdøde derimod bopæl i de sønderjyske landsdele, sker der ingen registrering i kirkebogen, idet dødsattesten videresendes til personregisterføreren i den kommune, hvor afdøde havde bopæl.

Præsten (i Sønderjylland personregisterføreren) anmelder dødsfaldet til folkeregistret i afdødes bopælskommune; herfra sker indberetning til CPR. Et eksemplar af dødsattestens civile og medicinske del sendes til Sundhedsstyrelsen, som bearbejder materialet. CPR's oplysninger om dødsfald kombineres med attestens oplysninger for hvert enkelt dødsfald. Det færdigbearbejdede materiale sendes til Danmarks Statistik, som udarbejder den årlige statistik over dødsfald.

Indberetningssystemets hovedtræk fra og med 1997 ses i nedenstående oversigtsdiagram.

Der foreligger ikke dansk dødsattest for personer bosat i Danmark, som dør i udlandet - i 1997 i alt 292 personer - men disse personer indgår som omtalt i statistikken. CPR modtager oplysning om disse dødsfald via de kommunale folkeregistre. Oplysning om dødsårsag foreligger ikke for de omtalte dødsfald.

3.4 Vielser

I vielsesstatistikken anvendes to forskellige begreber, nemlig dels antal vielser, dels antal viede personer (henholdsvis mænd og kvinder).

Ved opgørelsen heraf er anvendt følgende definitioner:

Antal vielser omfatter de vielser, hvor begge ægtefæller har bopæl i Danmark, såvel som de vielser, hvor kun den ene ægtefælle (enten manden eller kvinden) har bopæl i Danmark.

Antal viede personer er antal viede mænd, henholdsvis kvinder, med bopæl i Danmark.

Til belysning heraf vises i følgende oversigt det samlede antal for 2001, opgjort med udgangspunkt i henholdsvis antal mænd og kvinder:

Viede 2001

Mænd	Kvinder		I alt
	Bopæl i Danmark	Bopæl i udlandet	
I alt	35 288	1 279	36 567
Bopæl i Danmark	34 154	1 279	35 433
Bopæl i udlandet	1 134	.	1 134

Grundlaget for statistikken over vielser er Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister, som modtager oplysninger fra CPR om hver enkelt viet person med bopæl i Danmark.

Oplysning om indgåelse af ægteskab indberettes af præsten eller det kommunale vielsekontor til folkeregistret i kvindens bopælskommune, dog hvis kvinden har bopæl i udlandet til mandens bopælskommune. Folkeregistret indrapporterer herefter vielsen til CPR.

På basis af oplysningerne fra CPR foretages i Danmarks Statistik en edb-mæssig behandling, hvis formål er at kombinere oplysningerne om de to personer i hver enkelt vielse.

Vedrørende registrerede partnerskaber, se afsnit 3.6.

3.5 Opløste ægteskaber

I statistikken over *skilsmisser* anvendes to forskellige begreber, nemlig dels antal skilsmisser, dels antal fraskilte personer (henholdsvis mænd og kvinder).

Ved opgørelsen heraf er anvendt følgende definitioner:

Antal skilsmisser omfatter de skilsmisser, hvor begge parter har bopæl i Danmark, såvel som de skilsmisser, hvor kun den ene af parterne (enten manden eller kvinden) har bopæl i Danmark.

Antal fraskilte personer er antal fraskilte mænd, henholdsvis kvinder, med bopæl i Danmark.

Til belysning heraf vises i følgende oversigt det samlede antal for 2001, opgjort med udgangspunkt i henholdsvis antal mænd og kvinder:

Skilte 2001

Mænd	Kvinder		I alt
	Bopæl i Danmark	Bopæl i udlandet	
I alt	14 430	167	14 597
Bopæl i Danmark	14 169	167	14 336
Bopæl i udlandet	261	.	261

Grundlaget for statistikken over skilsmisser er Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister, som modtager oplysninger fra CPR om hver enkelt fraskilt person med bopæl i Danmark.

Oplysning om skilsmisse indberettes af domstolene eller statsamterne (i København Overpræsidiat) til folkeregistret i kvindens bopælskommune, dog hvis kvinden har bopæl i udlandet til mandens bopælskommune. Folkeregistret indrapporterer herefter skilsmissen til CPR.

På basis af oplysningerne fra CPR foretages i Danmarks Statistik en edb-mæssig behandling, hvis formål er at kombinere oplysningerne om de to personer i hver enkelt skilsmisse.

Statistikken over *overlevende ægtefæller* omfatter alle personer med bopæl i Danmark, der overgår til enkestand som følge af ægtefællens død. Som gifte regnes også ægtefæller, der har levet faktisk adskilt - eller var separeret.

Statistikken er baseret på Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister, som bygger på oplysninger fra CPR.

3.6 Registrerede partnerskaber

Lov om registreret partnerskab trådte i kraft den 1. oktober 1989. Loven giver mulighed for, at to personer af samme køn indgår i et ægteskabslignende forhold med næsten samme retsvirkninger, som gælder for ægteskaber. Som noget nyt har det fra 1. juli 1999 også været muligt for registrerede partnere, at adoptere partnerens børn.

I tabellen, hvor befolkningen er fordelt efter civilstand, er de tre civilstandstyper registreret partnerskab, opløst partnerskab (svarende til fraskilte) og længstlevende (svarende til enkestand) ikke vist særskilt, men de indgår i totalen. Opgørelsen over disse tre civilstandsgrupper kan ses i tabelafsnittet om registrerede partnerskaber.

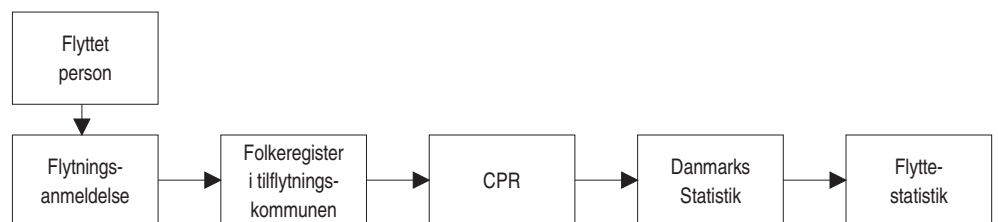
Statistikken bygger på samme kilder, som for den samlede befolkning, jf. afsnit 3.12.

3.7 Indenlandske flytninger

Statistikken over *indenlandske flytninger* omfatter alle personer, der skifter bopæl. I en del af tabellerne er kun medtaget flytninger mellem amter.

Kilde til statistikken er Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister, som modtager oplysninger fra CPR om alle bopælsændringer.

Personer, der flytter, skal indsende en flytningsanmeldelse til folkeregistret. Ved flytning til en anden kommune, skal flytningsanmeldelsen sendes til folkeregistret i den nye bopælskommune. Herfra indberettes ændringen til CPR.

Enheden i hovedparten af tabellerne er én flytning for én person. En person som flytter flere gange i løbet af en periode, indgår flere gange i statistikken. Enheden i enkelte tabeller er dog personer opgjort efter antal gange, de er flyttet.

3.8 Husstandsflytninger

I tabellerne vedrørende husstandsflytninger er det ikke hændelserne i form af flytninger, der danner datagrundlaget, men derimod en sammenligning af adresserne for befolkningen i to på hinanden følgende befolkningsopgørelser. Det vil sige, at udgangspunktet for kvartalernes husstands*fra*flytninger er samtlige personer og disses bopæl i Danmark ved *begyndelsen* af kvartalerne og udgangspunktet for husstands*til*flytninger er samtlige personer og disses bopæl i Danmark ved *slutningen* af kvartalerne.

Ved at sammenligne personkredsen på de enkelte adresser i begyndelsen og slutningen af kvartalet kan samtlige husstande, der berøres af flytning i kvartalet, udskilles.

En husstand kan således være flyttet maksimalt 4 gange i de årsopgjorte tabeller. Personkredsen, som flytter, kan dog variere for de enkelte kvartaler - fx ved at husstanden flytter helt i 1. kvartal og delvist i et efterfølgende kvartal.

Oplysningen om husstandstype for et kvartals tilflyttede husstande er opgjort ultimo kvartalet, dvs. efter tilflytningen. Oplysningen om husstandstype for et kvartals fraflyttede husstande er opgjort primo kvartalet, dvs. før fraflytningen.

3.9 Udenlandske vandringer

Statistikken over *indvandrede* omfatter nordiske statsborgere, som tager fast ophold i Danmark, samt ikke-nordiske statsborgere, som får opholdstilladelse for mere end tre måneder. Flytninger til Danmark fra Færøerne og Grønland medregnes.

Statistikken over *udvandrede* omfatter personer, der rejser til udlandet og opgiver deres bopæl her i landet. Desuden medregnes flytninger fra Danmark til Færøerne og Grønland.

Kilde til statistikken er Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister, som modtager oplysninger om ind- og udvandrede fra CPR.

Personer, der indvandrer eller udvandrer, skal give meddelelse herom til folkeregistret i den danske bopælskommune, som indberetter til CPR.

For udvandringsstatistikens vedkommende giver kildematerialets beskaffenhed anledning til et særligt kvalitetsproblem, idet der ikke altid vil være stærke incitament for en udvandrede til at melde flytningen til folkeregistret; først når en offentlig myndighed senere forsøger at komme i kontakt med vedkommende, vil det da blive opdaget, at han ikke længere findes på bopælen. I sådanne tilfælde skal folkeregistret i henhold til reglerne iværksætte en grundig eftersøgning, om nødvendigt med politiets hjælp, for at fastslå personens opholdssted. Hvis opholdsstedet ikke kan findes, må personen meldes *forsvundet* i stedet for udvandret.

Når en forsvunden person genfindes, skal folkeregistret indrapportere personen som *genfunden* i stedet for indvandret.

For udenlandske statsborgere gælder dog den praksis, at forsvundne og genfundne personer medtages i statistikken over henholdsvis udvandrede og indvandrede. Baggrunden herfor er, at det må antages at udlændinge, der meldes forsvundne, oftest er udvandrede, og tilsvarende at genfundne udlændinge er indvandret igen.

I forbindelse med sammenligninger med andre landes opgørelser over udenlandske vandringer udarbejdes en statistik over *varige vandringer*, dvs. en vandringsstatistik, der følger FN's retningslinier for vandringsopgørelser: »Long term migrations«. FN definerer en »long term migrations« som ind/udvandring, hvor personer forventer at opholde sig mindst 1 år i ind/udvandringslandet. Baseret på datomarkeringer i vandringsoplysningerne fra CPR og den almindelige vandringsstatistik er det muligt

at se bort fra modsatrettede vandringer, der finder sted inden for 1 år. Dvs. at ind/udvandrere, der vender tilbage inden for ét år, ikke medtages i statistikken over varige vandringer. Denne statistik giver et mere korrekt billede af virkeligheden end opgørelser, der baseres på en forventet varighed, men kan til gengæld først udarbejdes mindst 1 år efter vandringsårets udløb.

3.10 Asylansøgninger

En asylansøger er en person, som søger om opholdstilladelse med henvisning til de paragraffer i Udlændingeloven, som vedrører flygtninge, og hvis sag endnu ikke er endeligt afsluttet.

Asylansøgere er ikke tilmeldt folkeregistret (med mindre de har opholdstilladelse på andet grundlag, fx som familiesammenførte) og indgår derfor ikke i statistikken over befolkningen i Danmark.

En asylansøgning er en hændelse, dvs. at en person, som søger om asyl mere end en gang i løbet af en periode, indgår flere gange i statistikken.

Spontane asylansøgninger omfatter personer, som befinder sig her i landet efter en legal eller illegal indrejse, og som søger om asyl her.

Der forekommer også asylansøgninger fra personer, som opholder sig i udlandet, men disse ansøgninger indgår ikke i denne publikation, da meget få af disse ansøgninger fører til, at personen kommer her til landet.

Grundlaget for statistikken om asylansøgninger er oplysninger fra Udlændingestyrelsen.

3.11 Opholdstilladelser

Personer, der ikke er danske eller nordiske statsborgere, skal have en gyldig opholdstilladelse for at opholde sig her i landet i længere tid end 3 måneder.

Opholdstilladelser kan klassificeres efter de paragraffer i Udlændingeloven, som danner grundlaget for tilladelsen. I statistikken anvendes følgende fire grupper:

- *Opholdstilladelser i asylsager*, som yderligere kan opdeles i *flygtningestatus* og *andet grundlag*
- Tilladelser til *familiesammenføring*, som kan deles i tre grupper vedrørende for det første *ægteskab og fast samlivsforhold*, for det andet *mindreårige børn*, og for det tredje *forældre over 60 år*
- EF/EØS-opholdsbeviser
- Andre opholdstilladelser

Opholdstilladelser kan søges af personer, der allerede opholder sig i landet. Fx søges opholdstilladelser som flygtning ikke sjældent af personer, som i forvejen har opholdstilladelse som familiesammenført.

Grundlaget for statistikken om opholdstilladelser er oplysninger fra Udlændingestyrelsen, som er den myndighed, der modtager og afgør sager om opholdstilladelser. Også afgørelser om adoptivbørn og EU-borgere, som behandles af statsamtene, registreres i Udlændingestyrelsen.

Statistikken over opholdstilladelser giver ikke mulighed for at se, om opholdstilladelserne bliver brugt, og i hvor stor udstrækning de medfører en indvandring til Danmark.

3.12 Hele befolkningen

Statistikken over *befolkningen* ved årets begyndelse og slutning omfatter alle personer med bopæl i Danmark. Statistikens grundlag er Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister, som modtager oplysninger fra CPR.

3.13 Husstande og familier

Opgørelser af familier og husstande er baseret på Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister, som årligt modtager oplysninger fra CPR pr. den 1. januar.

Husstande afgrænses ved hjælp af adresseoplysninger. En *husstand* omfatter således samtlige personer på en adresse uanset relationerne imellem dem. Der kan indgå flere familier i én husstand.

Inden for hver husstand afgrænses familierne ved kombineret brug af personernes CPR-numre (herunder køn og alder), civilstandsoplysninger og forældrehenvisningsnumre, der for hver enkelt person angiver CPR-numrene på forældrene.

En *familie* kan bestå af en *enlig* med eller uden børn, af et *par* med eller uden børn, eller af et *ikke-hjemmeboende barn*. Som *børn* regnes personer, der ikke er fyldt 18 år, som ikke selv har børn, aldrig har været gift og ikke indgår i et par (se nedenfor). Alle andre personer er *voksne*, og de er enten enlige, eller de indgår i et par af en af de fire partyper, familiedefinitionen opererer med.

De fire partyper er: *ægtepar*, *registrerede partnerskaber*, *samlevende par* og *samboende par*. Samlevende par har (foruden eventuelle særbørn) fællesbørn, der er hjemmeboende eller har været det i begyndelsen af 1990 eller ved et senere årsskifte. Et samboende par har ingen fællesbørn, der opfylder dette krav. Det er endvidere en betingelse for at blive regnet for samboende par, at parterne er af hvert sit køn, ikke søskende, har en aldersforskel på mindre end 15 år, og at der ikke på samme adresse bor andre enlige voksne eller ikke-hjemmeboende personer på 16 eller 17 år. En samboende person kan være ned til 16 år.

Det skal bemærkes, at aldersgrænsen for hjemmeboende børn er 18 år. En hjemmeboende person over denne alder udgør sin egen familie; men hvis forældrene ikke er gift, vil denne person, uanset alder, medføre, at forældrene regnes for et samlevende par.

3.14 Udenlandske statsborgere

Opgørelser af antal *udenlandske statsborgere* med bopæl i Danmark er optaget i et særligt tabelafsnit. Statistikken bygger på de samme kilder, som for den samlede befolkning, jf. afsnit 3.10.

Som udenlandske statsborgere regnes de personer som står opført i CPR med udenlandsk statsborgerskab. I de tilfælde hvor en person har dobbelt statsborgerskab vælges der i CPR ét. Hvis ét af statsborgerskaberne er dansk, vælges altid dette.

3.15 Skift til dansk statsborgerskab

Et skift til dansk statsborgerskab skal forstås som alle former for erhvervelse af dansk statsborgerskab eller indfødsret.

Et skift til dansk statsborgerskab skal ske ved lov. Der skal søges om skift til dansk statsborgerskab, og om den bevilges afhænger af et skøn i hvert tilfælde. I praksis opstilles dog visse almindelige betingelser med hensyn til varigheden af den pågældendes lovlige ophold her i landet. Normalt skal opholdet have været uafbrudt i 7 år,

dog kun 2 år for statsborgere fra andre nordiske lande, og 4 år for ansøgere, der i mindst 3 år har været gift med en dansk statsborger.

Erhvervelse af dansk indfødsret kan også ske på andre måder fx ved erklæring eller adoption. For nærmere oplysninger henvises til loven om indfødsret.

3.16 Indvandrere og efterkommere

Indvandrere og efterkommere er to begreber, som er indført for bedre at kunne belyse den del af befolkningen, som har udenlandsk baggrund, inklusive de personer, som har skiftet statsborgerskab og nu er danske statsborgere. Begreberne blev første gang brugt i publikationen *Indvandrere og deres efterkommere i Danmark* (Statistiske Undersøgelser nr. 43) udgivet af Danmarks Statistik i 1991.

Indvandrere defineres som personer født i udlandet, hvis forældre begge er udenlandske statsborgere eller født i udlandet.

Efterkommere er personer født i Danmark af forældre, hvoraf ingen af dem er dansk statsborger født i Danmark.

Grundlaget for statistikken er oplysninger i Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister. Mere detaljeret definition af begreberne og beskrivelse af datamaterialet findes i Statistiske Undersøgelser nr. 43.

3.17 Adoptioner

Opgørelsen over *adoptioner* omfatter børn - danske og udenlandske - som er blevet adopteret ved bevilling fra danske myndigheder. Adoptionerne kan være familie- eller ikke-familieadoptioner. Ved familieadoptioner forstås adoptioner, hvor den ene ægtefælle adopterer den anden ægtefælles børn. Siden 1. juli 1999 er reglerne om familieadoptioner også gældende for personer i registrerede partnerskaber. Ikke-familieadoptioner vedrører alle andre former for adoptioner, herunder adoptioner, hvor de biologiske forældre ikke kender adoptivforældrene (anonyme adoptioner) samt adoptioner hvor der eksisterer et slægtsforhold mellem adoptanterne og adopterede.

Ifølge adoptionsloven kan bevilling til adoption kun meddeles personer, som er fyldt 25 år. Når særlige grunde taler derfor, kan bevilling dog meddeles personer på ned til 18 år.

Grundlaget for opgørelsen over adoptioner er Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister. Dette register indeholder oplysninger fra det centrale personregister (CPR), som gennem folkeregistrene har fået indberetning fra de bevilgende myndigheder (i København Overpræsidiat - i det øvrige land amterne).

3.18 Befolkningsregnskaber

Opgørelsen af såvel den samlede befolkning som de bevægelser, der har betydning for befolkningens størrelse og sammensætning, er som nævnt baseret på Danmarks Statistiks befolkningsstatistikregister, som modtager oplysninger fra CPR. Endvidere er der i videst muligt omfang anvendt ensartede opgørelsesprincipper. Hensigten hermed har været at danne et statistiksystem, hvis dele er indbyrdes sammenlignelige og konsistente.

Når man fx ønsker at give udtryk for dødsrisikoen for befolkningen eller for bestemte dele af befolkningen, er det betydningsfuldt, at dødstallene og befolkningstallene er sammenlignelige.

For enhver befolkningsgruppe gælder det, at befolkningen ved årets slutning er lig med befolkningen ved årets begyndelse plus tilgangen minus afgang i årets løb. For den samlede befolkning udgøres tilgangen af levendefødte og indvandrede, afgang af døde og udvandrede. Opstilles et sådant befolkningsregnskab for bestemte dele af befolkningen, kommer andre til- og afgangarter ind; således kan en bestemt kommunes befolkning tillige forøges eller formindskes på grund af tilflytninger eller fraflytninger.

I tabel 123 og 124 er for forskellige befolkningsgrupper opstillet befolkningsregnskaber. Det har været nødvendigt i disse regnskaber at indføre en korrektionspost for at få regnskabet til at stemme. Korrektionerne kan skyldes fejlregistreringer og de mindre opgørelsesmæssige uoverensstemmelser, der består mellem de forskellige dele af statistikken. Desuden omfatter korrektionsposten danske statsborgere, der meldes forsvundne eller genfundne, jævnfør omtalen under de udenlandske vandringer.

3.19 Befolkningsfremskrivning

Beregningen af den fremtidige befolknings størrelse og sammensætning bygger på begreber fra befolkningsstatistikken, idet den faktiske befolkning pr. 1. januar 2002 fremskrives inden for rammerne af en demografisk definition:

$$\begin{array}{rcl}
 & & \text{Befolkning ved årets begyndelse} \\
 + & & \text{Årets levendefødte} \\
 - & & \text{Årets døde} \\
 + & & \text{Årets nettoindvandring} \\
 \hline
 = & & \text{Befolkning ved årets slutning}
 \end{array}$$

Fremskrivningen viser, hvordan befolkningsudviklingen vil forløbe under en række forudsætninger vedrørende fertilitet, dødelighed og nettoindvandring. Forudsætningerne er således også baseret på begreber fra befolkningsstatistikken.

Befolkningen, der beskrives i fremskrivningen, vedrører personer med bopæl i Danmark (jf. afsnit 3.10). Fremskrivningen tager udgangspunkt i den faktiske befolkning pr. 1. januar 2002 opdelt på køn og alder.

Det indebærer, at den befolkning, der fremskrives, er opdelt på køn og alder, men ikke efter andre traditionelle demografiske klassifikationer som f.eks. civilstand eller statsborgerskab. Det samme gælder for befolkningens bevægelser: levendefødte, døde og nettoindvandring.

Fremskrivningens forudsætninger vedrører *fertilitet*, *dødelighed* og *nettoindvandring*:

Forløbet i den samlede fertilitet fastsættes, hvorefter der omregnes til aldersbetingede fødselshyppigheder. Disse bestemmer sammen med udgangsbefolkningen og de øvrige forudsætninger antallet af fødte i fremskrivningen.

Fremskrivningens dødelighed forudsættes i form af middellevetider for mænd og kvinder i fremskrivningsperiodens forskellige år. Disse omregnes til køns- og aldersbetingede dødshyppigheder, der sammen med udgangsbefolkningen og de øvrige forudsætninger bestemmer antallet af døde i fremskrivningen.

Den samlede nettoindvandring i de kommende år fastsættes som forudsætning for fremskrivningen. Nettoindvandringen sammensættes på køn og alder, som erfaringen fra seneste fire år viser. Nettoindvandringen kan godt være negativ for visse aldersgrupper. Den køns- og aldersopdelte nettoindvandring beregnes således ikke i fremskrivningen, men indgår som en forudsætning for fremskrivningen.

Da den fremtidige udvikling i fertilitet, dødelighed og nettoindvandring er ukendt, vil fremskrivningens resultater være behæftet med usikkerhed. Den største usikkerhed knytter sig til den del af fremtidens befolkning, som ikke er født ved fremskrivningens start, og hvis størrelse i høj grad er bestemt af fertiliteten fremover.

